

**Základní škola Uherský Brod, Pod Vinohrady 1420,
okres Uherské Hradiště**

Minimální preventivní program

2020/2021

1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

ZŠ Pod Vinohrady je úplná základní škola. Počet žáků v 1. až 9. ročníku se pohybuje kolem čísla 450. Na škole jsou vytvořeny vhodné materiální podmínky podporující preventivní program. Minimální preventivní program má plnou podporu vedení školy i ostatních pedagogických pracovníků. Spolupráce vyučujících, třídních učitelů, metodika prevence, výchovného poradce a vedení školy je otevřená a účelná.

Škola se dlouhodobě soustředí na rozvoj úcty, důvěry, snášenlivosti, empatie a spolupráce při budování sociálního klimatu. Prioritou jsou otevřené vztahy mezi pedagogy, žáky, rodiči a veřejností. Při výuce je kladen důraz na smysluplnost a přiměřenost učiva, spoluúčast a spolupráci žáků, motivující hodnocení práce.

Nejčastěji řešeným projevem rizikového chování je negativní vzájemné chování mezi spolužáky a bezdůvodné poškozování majetku školy. Dalšími rizikovým chováním, se kterým se setkáváme je kyberšikana a u vyšších ročníků je záškoláctví, konzumace alkoholu a tabákových výrobků v době mimo školní vyučování. Méně často řešíme držení o konzumaci „lehkých“ drog (především marihuany). Mezi velmi ojediněle řešené projevy rizikového chování můžeme zařadit domácí násilí a páchání trestné činnosti.

Všech výše uvedených skutečností jsme si dobře vědomi a snažíme se zaměřit preventivní program tak, aby reagoval na potřeby našich žáků, jejich rodičů i pedagogů.

Odborné vzdělání metodika prevence:

- Prevence sociálně patologických jevů (akreditovaný vzdělávací program celoživotního vzdělávání; Filozofická fakulta UP Olomouc; 2002 - 2007)
- Rozpoznání a řešení agresivity a šikany ve školách (PaedDr. Zdeněk Martínek; 2010)
- Speciální pedagogika – etopedie (Pedagogická fakulta UP Olomouc; 2009 – 2012)
- Kids' skills – na řešení orientovaná práce s dětmi, rodiči a komunitou (Dalet Olomouc; 2014 -2015)
- Hra na hraně – sebezkušenostní výcvik pro vedení programu (Podané ruce Brno; 2016)
- Administrace, vyhodnocení a práce s dotazníky B-3 a B-4 (PhDr. Richard Braun Ph.D.; 2018)
- Intervence ve školní třídě (PhDr. Richard Braun Ph.D.; 2019)

2. CÍLE MPP

Základním principem preventivního programu je výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a rozvoji osobnosti. Zvyšování odolnosti dětí vůči

všem projevům rizikového chování a snižování rizik a vlivů, které narušují zdraví osobností a sociální vývoj mladé generace.

V tomto smyslu vedou pedagogové důsledně a systematicky žáky k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka, rozvíjejí zejména pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka, respekt k individualitě každého jedince, humánní a tolerantní jednání, jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince.

Cílové skupiny:

- žáci: Z pohledu provázanosti výchovně vzdělávacího procesu s aktivitami v oblasti prevence je žádoucí vytvoření souboru vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj jedince, jeho aktivní zapojení do společnosti a budoucí uplatnění v životě.
- pedagogové: Předpokladem naplňování cílů v oblasti prevence je pedagog vzdělaný, komunikativně, psychologicky a pedagogicky vybavený a schopný vyučovat za aktivní účasti dětí.
- metodik prevence: Metodik prevence v rámci svých kompetencí koordinuje tvorbu a realizaci MPP, metodicky vede pedagogické pracovníky, kontaktuje odborné pracoviště v případě výskytu sociálně patologického jevu, prezentuje preventivní program, podchycuje a orientačně šetří projevy rizikového chování žáků, spolupracuje s třídními učiteli, výchovným poradcem a vedením školy.
- rodiče: Rodina je zodpovědná za výchovu ke zdravému životnímu stylu, výchovu dětí k zodpovědnosti, pozitivním návykům a vytváření kvalitního citového zázemí. Cílem preventivního programu je spolupráce s rodiči, nabídka ucelených informací a pomoci pro zvládnutí tohoto nelehkého úkolu.

Konkrétní cíle primární prevence:

- žáci
Cílem působení v oblasti prevence rizikového chování je dítě odpovědné za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku
  - a) s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům
  - b) schopné dělat samostatná (a pokud možno správná) rozhodnutí
  - c) přiměřenými sociálně psychologickými dovednostmi

- d) schopné řešit, případně schopné nalézt pomoc pro řešení problémů
- e) s vyhraněným negativním vztahem k návykovým látkám
- f) podílející se na tvorbě prostředí a životních podmínek

- *I. stupeň*: Hlavním cílem primární prevence v tomto věku je prohlubovat dovednosti, jak chránit své zdraví a rozvíjení sociálních dovedností.

- *II. stupeň*: Hlavním cílem primární prevence v tomto věku je rozvoj sociálních dovedností v navazování zdravých vztahů mimo rodinu, schopnost čelit sociálnímu tlaku, rozhodovat se a efektivně řešit konflikty. Zásadní místo zaujímají specifické programy zaměřené na problematiku návykových látek a kriminalitu mládeže.

- metodik prevence: Cílem pro metodika prevence je systematické vzdělávání, neustálé zdokonalování aktivit v rámci programu prevence a schopnost erudované pomoci žákům, pedagogům i rodičům. V neposlední řadě pak přizpůsobení MMP vznikajícím trendům v oblasti rizikového chování a příprava diagnostických a evaluačních metod potřebných pro nejvhodnější nastavení preventivních programů.
- pedagogové: Pedagogičtí pracovníci jsou cílovou skupinou, u nichž se preventivní program zaměřuje na rozvoj schopností řešit problémy spojené s rizikovým chováním, účelně komunikovat a spolupracovat při řešení problémů. Zvýšení pedagogické a psychologické odbornosti a vlastní iniciativu při tvorbě a ověření funkčnosti MPP.
- rodiče: Pro rodiče je potřeba vytvořit systém informačních zdrojů o rizikovém chování, o jejich odhalení, řešení a možnosti odborné pomoci. Významným cílem je motivace rodičů pro spolupráci v rámci prevence, odhalení i řešení projevů rizikového chování.

3. METODY PRIMÁRNÍ PREVENCE

Metody primární prevence vždy reflektují vývojové zvláštnosti cílové skupiny.

- aktivity zaměřené na poskytování informací a nácvik praktických dovedností žáků
- systémové zavádění etické a právní výchovy, výchovy ke zdravému životnímu stylu

- působení na jednotlivce a skupiny dětí a mládeže, zaměřené na podporu rozvoje jejich osobnosti a sociálního chování
- nabídka volnočasových aktivit, které jsou realizovány v rámci školního klubu a školní družiny
- programy aktivního sociálního učení, které využívají skupinových forem práce, vycházející z předpokladu, že většina výchovných problémů souvisí s kvalitou mezilidských vztahů
- průběžné sledování konkrétních podmínek a situace ve škole či školském zařízení z hlediska výskytu rizikového chování a uplatňování různých forem a metod umožňujících včasné zachycení ohrožených dětí a mladistvých
- spolupráce s rodiči a osvětová činnost pro rodiče
- poskytování poradenských služeb a zajišťování poradenských služeb specializovaných poradenských a preventivních zařízení pro žáky, rodiče a pedagogy

4. ZÁSADY PRIMÁRNÍ PREVENCE

- **Komplexnost:**
Program se zaměřuje nejen na problematiku jednotlivých sociálně patologických jevů, ale i na rozvoj sociálních a komunikativních dovedností, posilování sebevědomí, schopnost efektivního řešení problému a zdravý životní styl.
- **Kontinuita:**
Důraz je kladen na zachování kontinuity uvnitř (jednotlivá témata na sebe navazují a vzájemně se doplňují) i vně programu (spolupráce s dalšími subjekty působícími v oblasti prevence).
- **Práce s malou skupinou:**
Jednotlivé aktivity jsou, pokud je to možné, připravovány pro žáky jedné třídy.
- **Interaktivita:**
Program zahrnuje aktivní účast cílové skupiny s využitím různých forem práce.
- **Flexibilita:**
Program reaguje na aktuální potřeby cílové skupiny, přizpůsobuje se novým trendům ve vývoji prevence rizikového chování.
- **Cílenost:**
Dílní aktivity a zvolené metody jsou přizpůsobeny dané cílové skupině, jejím specifickým a potřebám.

- Teoretická a praktická připravenost:
Realizátor programu má teoretické znalosti v dané oblasti rizikového chování a praktické dovednosti v práci s cílovou skupinou.
- Možnost kontaktu v odborném zařízení:
Program nabízí v případě potřeby možnost kontaktu s odborným zařízením specializujícím se na danou problematiku.
- Důraz na kontext primární prevence:
Program je vytvořen na základě znalostí potřeb dané cílové skupiny a spolupráce s pedagogy a rodiči.
- Nabídka pozitivních alternativ:
Program podporuje a nabízí alternativy vedoucí ke zdravému způsobu života.

5. TÉMATA PRIMÁRNÍ PREVENCE

Jednotlivé tematické bloky – výchova ke zdravému životnímu stylu, výchova ke spolupráci, toleranci, prevence projevů diskriminace, rasismu, xenofobie, zneužívání návykových látek, kouření, nakažlivé nemoci, ochrana člověka v krizových situacích a předcházení nebezpečným situacím atd. – jsou rozpracovány a začleněny do tematických plánů vyučovacích předmětů pro 1. – 9. ročník v souladu se ŠVP.

Všichni vyučující se snaží vést žáky ke spolupráci a řešit případné problémy ve vzájemných vztazích jednak se žáky, ale také s jejich rodiči.

◆ I. STUPEŇ:

Témata:

Posílení sebedůvěry a sebevědomí dítěte, komunikace o vlastních pocitech i pocitech druhých, výchova k rodičovství, zdravotní a sexuální výchova, mravní výchova, podpora ekologického myšlení, estetická výchova, nácvik řešení konfliktů, nácvik spolupráce, prvotní informace o závislostech (alkohol, drogy, kouření), všímavost nebezpečí kolem sebe, kamarádství a vztahy s okolím, řešení konfliktů, zvýšení komunikačních dovedností, umění relaxace, základní informace o vlastním těle a jeho fungování, základy zdravého životního stylu.

❖ *Témata MPP začleněná do tematických plánů jednotlivých předmětů*

- **Přírodověda**

- škodlivost kouření, užívání drog a alkoholu, závislost na počítačích
- postavení v rodině a ve společnosti
- základní práva a povinnosti – týrání, zneužívání, šikana
- tel. číslo linky důvěry
- nutnost kázně a dodržování pokynů v případě obecného ohrožení
- zásady bezpečného chování v různém prostředí – škola, domov, styk s cizími osobami, silniční provoz, a řídí se jimi
- **Vlastivěda**
  - zákony a lidé, osobnosti naší společnosti
- **Tělesná výchova**
  - spojení pravidelné pohybové činnosti se zdravím
  - kompenzační a relaxační cviky
  - jednoduché týmové a pohybové činnosti a soutěže v duchu fair play
  - dodržování základních pravidel, porušení pravidel a následky, adekvátní reakce na porušení pravidel
  - respektování zdravotního handicapu
  - týmová spolupráce a vytváření pravidel, respektování dohodnutých pravidel
  - hodnocení a porovnání vlastního výkonu
  - respektování opačného pohlaví při pohybových činnostech
- **Informatika**
  - zásady bezpečného internetu
  - bezpečnost práce a hygienické návyky při používání PC
- **Český jazyk**
  - seznámení s postavami povídek ze života dětí, hodnocení vlastností postav
  - vyjádření vlastního názoru, pocitů, naslouchání druhému
  - charakteristika literárních postav
  - myšlenky, které se nám líbí
  - úvahy o vlastním životě
- **Prvouka**
  - vstup do školy, změna v dosavadním způsobu života
  - nové vztahy ke spolužákům, učitelům, pracovníkům školy
  - bezpečný příchod do školy a odchod ze školy
  - osvojování vhodného chování ke spolužákům, učitelům, jiným osobám

- osvojování způsobů a možností vyjádřit svá přání, názory, problémy
- ukázky nejvhodnějších pracovních a odpočinkových poloh, vhodné relaxace
- školní režim a řád
- upevňování základních režimových návyků - stravování, pitný režim, osobní hygiena
- vhodné prostředí pro práci a odpočinek ve škole, zdravé pracovní a odpočinkové návyky a ze školy
- příbuzenské vztahy v rodině - otec, matka, syn, dcera, bratr, sestra, prarodiče, širší příbuzenské vztahy; podobnosti ve vzhledu, zvycích ap.
- vyjadřování příbuzenských vztahů v rodině a činnosti jednotlivých členů rodiny (slovem, kresbou, dramatizací)
- vztahy mezi členy rodiny úcta, pomoc, vzájemné pochopení, ochrana, chování k mladším a starším členům rodiny, komunikace s blízkým členem rodiny a s méně známou osobou
- život v rodině (vyjádření vlastních zážitků slovem, kresbou ap.)
- život rodiny - řád (pravidla) rodinného života, rozdělení rolí v rodině, práva a povinnosti členů rodiny, jejich podíl na chodu domácnosti, společné činnosti rodiny
- péče o nemocné a handicapované členy rodiny
- významné události v rodině narození nového člena, setkávání, oslavy
- problémy v rodině - rozchod rodičů, smrt člena rodiny aj.
- domov - místo, kde bydlím kde nalézám ochranu, pochopení, soukromí, porovnávání (výměna) zkušeností z rodinných činností, návštěv (slovem, kresbou, scénkou)
- bydliště - adresa, telefon
- činnosti zlepšující a zhoršující prostředí-ochrana zeleně
- odpady, ničení budov, soch ap. (malování, rozbíjení)
- vztahy v místě bydliště kamarádké, sousedské, neosobní
- důvěra a opatrnost v osobních vztazích
- společné činnosti rodiny vytvářející pocit domova
- významná místa v obci a jejich význam – obecní (městský) úřad, policie, hasiči, nemocnice, pošta, nádraží
- důležitá telefonní čísla 150, 155, 158, 112

◆ II. STUPEŇ:

❖ *Témata MPP začleněná do tematických plánů jednotlivých předmětů*

• **Výchova ke zdraví**

Vztahy mezi lidmi

- pravidla slušného chování v mezilidských vztazích
- bezpečné chování v konfliktech a krizových situacích
- pravidla soužití v komunitě, vytváření pravidel soužití ve třídním kolektivu
- zásady chování v kontaktu s neznámými lidmi

Dospívání

- tělesné, fyziologické a psychické změny v dospívání

Rizika ohrožující zdraví

- situace ohrožující bezpečnost
- zdravotní a sociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a patologickým hráčstvím
- projevy šikany, týrání, zanedbávání a zneužívání
- způsoby odmítání návykových látek
- účelné modely chování v případě podezření na šikanu zneužití a týrání

Sebepojetí

- sebepoznání a sebeúcta, silné i slabé stránky
- úspěch a neúspěch, záporné a kladné vlastnosti

Komunikace a kooperace

- osobní postoje, stanoviska, odpovědnost za své jednání
- zásady jasné, srozumitelné a vstřícné verbální i neverbální komunikace
- manipulativní komunikace
- zásady komunikace v konfliktních situacích
- aktivní naslouchání a přijímání názorů druhých
- skupinová činnost, názory ostatních členů skupiny
- stanovení a dosažení společného cíle

Sexuální výchova

- základní pravidla hygieny a pravidla hygieny pohlavního styku
- argumenty pro odložení pohlavního života do doby plné zralosti

- rozdíly sexuálního chování jednotlivců (homosexuální, bisexuální,...)
- ochrana proti nechtěnému těhotenství vhodnost použití
- rizika nechráněného pohlavního styku a střídání partnerů
- nejčastější pohlavní choroby
- kontakty na odbornou pomoc
- právní normy vztahující se k sexualitě a právní problematice zneužívání dítěte

Návykové látky a ostatní závislosti

- zdravotní a psychosociální rizika spojená s konzumací návykových látek
- způsoby odmítání návykových látek
- právní normy vztahující se k tématu
- zdravotní a sociální rizika spojená s hracími a výherními automaty
- možnosti specializované pomoci

Osobní bezpečí

- situace ohrožující jeho bezpečnost a účinné formy chování
- účelné modely chování v případě šikanování, týrání a zneužívání dítěte)
- možnosti specializované pomoci

Pohybové aktivity a zdraví

- osobní pohybový režim
- vztah mezi tělesným a duševním zdravím
- možnosti využití volného času

• **Výchova k občanství**

Rodinný život

- domov, rodina, zásady zdravého bydlení a soužití generací
- vývoj člověka v hlavních etapách života
- způsoby náhradní rodinné péče

Lidská setkání

- význam vzájemné solidarity mezi lidmi
- pomoc lidem v nouzi
- vhodné způsoby chování a komunikace
- řešení neshod nebo konfliktů s druhými lidmi nenásilným způsobem

Zdraví

- plánování času pro učení, práci, zábavu a odpočinek
- zdraví životní styl

- signály CO a telefonní čísla tísňového volání
- rozpozná návykové látky, způsoby odmítání návykových látek
- nejbližší krizová centra a možnosti vyhledání pomoci v krizových situacích
- ochrana člověka za mimořádných situací

Národnostní menšiny

- kulturní zvláštnosti a odlišné názory, tolerantní postoje k menšinám

Zásady lidského soužití

- projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí

Lidská práva

- ochrana lidských práv a svobod, práva dítěte

Člověk jako jedinec - podobnost a odlišnost lidí

- vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společenských cílů
- projevy záporných vlastností
- korekce vlastního jednání a chování.
- příklady pozitivních hodnot a smyslu života.

Vnitřní svět člověka

- pozitivní hodnoty člověka při výběru kamaráda, přítele, partnera
- základní projevy chování, jednání a prožívání
- postupy sebehodnocení
- rozvoj sebedůvěry
- kompenzační a relaxační techniky k překonání psychické únavy a stresu
- projevy šikany

Člověk ve společnosti - vztahy mezi lidmi

- vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích
- význam manželství a rodičovství
- přiměřená pomoci lidem v nouzi
- kritický přístup k mediálním informacím
- působení reklamy na veřejné mínění a chování lidí.
- rasistické, xenofobní a extremistické projevy chování lidí.

Protiprávní jednání

- rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin.

- **Český jazyk**
  - pozitivní vzory hrdinů z četby, hledání životních cílů, úvahy o životě, tematické práce mezilidské vztahy, šikana, závislost, rasismus
- **Dějepis**
  - pozitivní vzory osobností, historie užívání drog, fašismus, zákony a lidé
- **Přírodopis**
  - lidské tělo, sexuální výchova, zdravé životní návyky, účinky návykových látek na organismus, lidské rasy a vývoj člověka
- **Chemie**
  - účinky návykových látek a jejich vliv na člověka
- **Informatika**
  - zásady bezpečného internetu, bezpečnost práce a hygienické návyky při používání PC
  - netiketa - pravidla a zásady slušného chování na internetu
- **Tělesná výchova**
  - zdravý způsob života, sport a doping ve sportu, relaxace, duševní hygiena, výchova ke sportu a zdravému životnímu stylu
- **Výtvarná výchova**
  - práce na vybraná témata např. zdravý životní styl, mladý člověk a droga, mezilidské vztahy, šikana, závislost, rasismus, násilí

6. OSTATNÍ AKTIVITY PREVENTIVNÍHO PROGRAMU

a) Diagnostika klimatu třídy (metodik prevence)

- Bezpečná sociometrie v případě podezření na negativní projevy vzájemného chování mezi spolužáky, následují individuální pohovory se žáky a konzultace s třídním učitelem. V závislosti na závažnosti zjištění může následovat 8. hodinový vrstevnický program, popřípadě spolupráce se specializovaným zařízením (o.s. Madio; SVP Help)

b) Vrstevnický program pro řešení 1. a 2. stadia šikany (metodik prevence)

- Komplexně zpracovaný program PaedDr. Zdeňka Martínka ověřený autorem i jeho spolupracovníky a studenty s vysokým procentem úspěšnosti. Program se skládá se 4. dvouhodinových bloků v odstupech čtrnácti dnů. Metodik prevence absolvoval akreditovaný seminář vedený autorem tohoto programu

c) Intervenční program (SVP Help)

- V případě potřeby škola využije nabízený intervenční program zaměřený na nekázeň, nerespektování autority učitele, nerespektování školního řádu nebo narušené vztahy v kolektivu. Se třídou dále pracuje třídní učitel ve spolupráci s metodikem prevence.

d) Dotazník B-3 (metodik prevence)

- Využití dotazníku B-3 pro práci s třídním kolektivem v rámci interakčního psychosociálního výcviku (6. ročník). Dotazník slouží ke zjišťování vztahů mezi dětmi ve třídě, sebevnímání dětí i jejich preferencí. Metodik prevence absolvoval akreditovaný seminář vedený autorem tohoto dotazníku.

e) Policista je náš kamarád (Policie ČR)

- Program se koná formou besedy a je určený pro druhý ročník. Cílem programu je, aby děti neviděly v policistovi někoho, z koho mají mít strach, ale toho, kdo jim kdykoliv pomůže, poradí a na koho se mohou bez ostychu obrátit, budou-li se cítit ohroženy. Představení Policie ČR. Rozdíl mezi pořádkovým, dopravním policistou a kriminalistou, ukázky výstroje. Pravidla bezpečného chování, např. chování v silničním provozu –projekt Markétina dopravní výchova, setkání s cizí osobou aj. preventivní doporučení. Linky tísňového volání, jak na ně správně zavolat.

f) Bezpečné chování (policie ČR)

- Program se koná formou besedy a je určený pro pátý ročník. Obsahem je trestní odpovědnost. (NE)bezpečný internet, nebezpečí spojená s používáním komunikačních prostředků (internet, mobilní telefon ...). Preventivní doporučení jak se nestát obětí protiprávního jednání. Tísňová linka Policie ČR158, jak na ni volat.

g) Trestná činnost mládeže a páchaná na mládeži (policie ČR)

- Program se koná formou besedy a je určený pro osmý ročník. Trestní odpovědnost. Rozdíl mezi přestupkem a trestným činem včetně sankcí. Nejčastější druhy protiprávního jednání mladých lidí. Nejčastější druhy protiprávního jednání dospělých páchaných na dětech. Alkohol, cigarety, drogy – legislativní úprava. Tísňová linka Policie ČR 158.

h) Dospívání - chlapci

- Beseda pro žáky 7. ročníku. Dospívání, změny fyzické, psychické. Osobní hygiena.

ch) Dospívání – dívky

- Beseda pro žákyně 7. ročníku. Dospívání, změny fyzické, psychické. Osobní hygiena.

i) Návštěva Úřadu práce v Uh. Hradišti (Úřad práce UH)

- Komplexní interaktivní program zaměřený na nácvik dovedností při výběru budoucí profesní orientace. Rozpoznání důležitých a méně důležitých okolností při rozhodování. Vyhledání účinné pomoci. Programu se účastní žáci 8. ročníku.

j) Holokaust (o. s. ICEJ ČR - p. Pakosta)

- Beseda pro žáky 9. ročníku zaměřená na důsledky extremismu, rasové nesnášenlivosti, xenofobie a intolerance. Beseda je vedena formou debaty na základě skutečných příběhů lidí během nacistického holokaustu. Procvičení argumentačních schopností a formování postojů k dané problematice. Projevy extremismu, rasizmu a xenofobie v současnosti.

k) Kyberšikana (o. s. ABATOP ČR - p. Pakosta)

- Beseda pro žáky 6. ročníku zaměřená na rizikovou komunikaci prostřednictvím elektronických médií. Součástí besedy je vysvětlení pojmů spojených s rizikovou komunikací. Následuje diskuze o zkušenostech žáků, možnostech ochrany, bezpečného užívání elektronických médií a vhodné reakci při setkání s uvedenou formou komunikace.

Seznámení s možnými důsledky takového druhu komunikace a s kontakty na které se můžeme obrátit s žádostí o pomoc.

l) Interakční psychosociální výcvik (metodik prevence)

- Výcvik probíhá v rámci výuky předmětu výchova ke zdraví v 6. ročníku. Slouží k získání dovedností v mezilidských kontaktech, vyjadřování vlastního názoru i respektování názoru ostatních, posilování kladných interakcí a pozitivního řešení konfliktů s ostatními členy skupiny (třídy), budování dobrých vztahů v třídním kolektivu nezbytných pro fungování třídy jako skupiny. Výcvik je složen ze 4 základních témat: seznámení, komunikace, spolupráce, důvěra.

m) Rizikové chování v dopravě; návštěva dopravního hřiště (třídní učitelé)

- Návštěva dopravního hřiště, spojená s besedou o základních pravidlech silničního provozu, o rizikových situacích a o tom, jak takovým situacím předcházet. Návštěvu dopravního hřiště využívají žáci různých ročníků I. stupně.

n) Chování k neznámým lidem; rizikové situace (metodik prevence)

- Interaktivní program pro žáky 3. ročníku zaměřený na řešení rizikových situací při komunikaci s neznámými lidmi. Ukázky a nácvik reakce na oslovení neznámou osobou v přímém styku nebo přes elektronická média. Rozpoznání vhodné a nevhodné reakce na různé pokusy o navázání komunikace ze strany neznámé osoby. Diskuze o představených situacích, důsledcích sledovaných reakcí a výběr či sestavení nejvhodnější reakce. Nácvik vybraného vhodného způsobu chování při oslovení neznámou osobou.

o) Závislost (metodik prevence)

- Interaktivní program pro žáky 5. ročníku zaměřený na získání vhodného postoje k užívání návykových látek (především alkohol a tabákové výrobky). Formou hry proběhne zhodnocení, co člověku přináší a co bere závislost na návykových látkách. Diskuze o přístupu k návykovým látkám a důsledky nejen pro uživatele, ale i okolí. Výběr zdravotních důsledků konzumace tabáku, alkoholu a jiných návykových látek. Ukázky různých forem nabízení (manipulace) ze strany vrstevníků. Nácvik odmítání. Seznámení s kontakty na které se můžeme obrátit s žádostí o pomoc.

p) Vztahy v třídním kolektivu (metodik prevence)

- Interaktivní program pro žáky 7. ročníku zaměřený na podporu pozitivních vztahů v třídním kolektivu. Bezpečná sociometrie, vyjádření a respektování názoru, podpora pozitivního chování, eliminace chování, které je vnímáno negativně. Prevence vyčleňování jedinců z kolektivu, projevů agresivního nebo jinak nevhodného chování jedince vůči třídě. Připomenutí kde vyhledat pomoc v případě šikany, kybersikany i jiných druhů rizikového chování. Prožitkové aktivity.

q) Hra na hraně (metodik prevence)

- Preventivní program pro žáky 8. ročníku zaměřený na prevenci problémového hraní dětí a mladistvých. Program obsahuje multimediální metody, strukturované návaznosti jednotlivých lekcí, které rozvíjí základní znalosti a klíčové dovednosti. Silný důraz je kladen na výuku rozhodování a řešení problémů. Záměrem programu je učit mladé lidi o skutečnostech souvisejících s problémovým hráčstvím a riziky, které přináší, povzbuzovat v nich odpovědné rozhodování a podpořit je v tom, aby se z nich problémoví hráči nestali.

r) Volnočasové aktivity (zaměstnanci školy)

- Podle zájmu žáků nabízí škola velké množství mimoškolních aktivit. Širokou škálu kroužků, sportovní oddíl, jarní a letní tábory, víkendové nebo prázdninové akce školní družiny.

s) Další programy

- Podle aktuální nabídky preventivních programů dáváme přednost programům pro skupiny velikosti jedné třídy, programům certifikovaným, programům průhledným (možnost získání komplexních informací o programu) a konkrétně zaměřeným jak na téma, tak na věk cílové skupiny.

6. EVALUACE PREVENTIVNÍHO PROGRAMU

Evaluace preventivního programu je důležitou součástí prevence rizikového chování. Jejím přínosem je poskytování zpětné vazby, která pomůže odhalit nevhodné zacílení, obsah nebo způsob realizace jednotlivých programů, nereálné nároky, případně chybné zaměření MPP.

Náplň evaluace

- formální a obsahová adekvátnost dokumentace; výběr cílových skupin; adekvátnost programu vůči cílové skupině; provázanost jednotlivých aktivit; časová a obsahová reálnost programu; dosažitelnost cílů
- soulad preventivního programu s plánem; odborná zdatnost osob spolupracujících na MPP; materiální zabezpečení; připravenost a kvalita programu; přijetí programu pedagogy, rodiči i žáky
- naplnění cílů; změna postojů cílových skupin k jednotlivým projevům rizikového chování; výraznost změn postojů; míra odpovědnosti programu za projevené změny; celkové školní klima; posun v postojích a hodnotách žáků; četnost výskytu rizikového chování

Evaluační metody

- dotazníky; hodnocení klimatu tříd; rozhovory; pozorování; zpětnovazebné techniky; hodnocení preventivních programů žáky i pedagogy; sebehodnocení; srovnávací hodnocení, postojů, hodnotového systému žáků a výskytu projevů rizikového chování.

7. ZAPOJENÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ MPP

Všichni pedagogičtí pracovníci školy jsou zapojeni do MPP v rámci výuky; práce s třídním kolektivem (třídní učitelé); spolupráce s metodikem prevence na přípravě, průběhu i hodnocení konkrétních programů pro žáky; zajišťování volno-časových aktivit, kroužků; kulturních, sportovních a veřejně-prospěšných akcí.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblastech prevence dle nabídky.

Spolupráce třídních učitelů s metodikem prevence, výchovným poradcem a ředitelem školy.

Podmínky pro výkon funkce metodika prevence: vymezené konzultační hodiny, odborná literatura, časopis Prevence, přístup k vyhláškám MŠMT, přístup k PC a internetu, možnost dalšího vzdělávání s podporou vedení školy.

8. SPOLUPRÁCE S RODIČI

Naše škola v prevenci rizikového chování nabízí rodičům spolupráci ve formě konzultace s třídním učitelem, metodikem prevence, výchovným poradcem, ředitelem školy a nabídku zprostředkování konzultace s odborníky jednotlivě nebo v rámci třídních schůzek. Součástí spolupráce je Klub školy, který spravují zástupci rodičů, jenž se podílí na vybraných

činnostech a akcích školy.

Dokladem vzájemné spolupráce jsou pravidelně konané programy pro rodiče „Vánoční jarmark“, dotazníky pro rodiče, možnost navštívit a sledovat vyučování dle předchozí domluvy.

Výtěžek z akcí žáci je věnován na sponzorování vybraného zvířete v ZOO Lešná a podporu konkrétních handicapovaných dětí.

Informace z oblasti prevence rizikového chování jsou umístěny na webových stránkách školy.

9. DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Dle vhodné aktuální nabídky.

10. SPOLUPRÁCE S INSTITUCEMI A ORGANIZACEMI

Při realizaci MPP spolupracuje naše škola, KPPP Zlín, SVP HELP Uh. Hradiště, Policíí ČR, městskou policií Uh. Brod, úřadem práce Uh. Hradiště, ABATOP a ICEJ ČR - p. Pakosta.

Datum: 5.10. 2020

Mgr. Petr Novotný
metodik prevence

Mgr. Zdeněk Moštěk
ředitel školy